

VI MOT DEM

Deras gestalter väcker kanske rädsla, alldeles säkert undran, men själva säger de att de ingenting annat vill än att följa profetens uppmaning att leva i islam, ett liv baserat på islam, och därför visa världen att de är muslimer. De är stolta. De skäms inte.

- Många skäms, säger de.

Många drar en gräns vid hemmets väggar: gör vad du vill där inne, men där ute måste du kompromissa.

Kompromisser ligger inte för dem.

- Vi tar islam och utformar våra liv utifrån det. Vi utformar inte islam utifrån våra liv.

Därför har de låtit skägget växa och satt kalotten som kallas *kofi* på huvudet, dragit på sig dessa bomullsbyxor med fladdriga ben som slutar ett par decimeter ovanför fotknölen och denna så iögonfallande fotsida *jalabia* i bomull. Därför besöker de moskén fem gånger om dagen och ber längre än de flesta andra av de församlade (även om det ser lite valhänt ut, lite ovanligt än så länge). Därför röker de inte, svär de inte, dricker de inte alkohol, slår de - om än med viss möda - ner blicken när det en solig eftermiddag passerar några ack så vackra flickor i deras egen ålder genom Tensta centrum.

De är 19, 20, 21 och 22 år gamla. De bor i Husby, Hallonbergen och Tensta. De har sina rötter på två kontinenter, kan räkna till sju länder när de får en fråga om föräldrarnas ursprung: Gambia, Somalia, Eritrea, Etiopien, Slovenien, Egypten och Sverige.

De heter Yens Andersson, Muhammed Khaled, Abdulmalik och Ramsis Assal. Fast Yens kallar sig helst Isaa (alltså: Jesus) och Ramsis skrev tidigare raplåtar, lystrade till namnet Musa (alltså: Moses) och punkterade för ett par år sedan en debatt om invandringspolitiken på Tensta gymnasium, med de gamla vanliga debattörerna, som förgäves vädjade till de sammanbitna gymnasieeleverna att ställa frågor till panelen, genom att till sist räcka upp handen och ställa frågan: Ursäkta! Vad är det vi ska fråga om egentligen? De har fullföljt gymnasiet, jobbat lite här och där - sorterat

post, städat, varit personliga assistenter – men för tillfället, förhoppningsvis bara för tillfället, kan de ta dagen som den kommer.

I den värld som är Husby, Hallonbergen och Tensta skiljer de sig inte från de flesta andra i deras ålder – om det inte vore för det här med kläderna, bönen, blicken. De lever i Sverige 2005 men söker sig tillbaka till en islam såsom de uppfattar att den ska vara: ursprunglig, ren, befriad från moderniteten.

De söker sig fram längs en väg med Muhammed som idol, rättesnöre och vägvisare. Därför vill de skruda sig som de gjorde på Muhammeds tid. De har sökt en identitet och funnit den i islam.

Som punkare, säger de också. Som hiphoppare.

Vad säger deras föräldrar?

– Mamma sa att jag skulle raka av mig skägget men jag sa bara nej, säger Abdulmalik. Hon tycker jag ser ut som en terrorist.

– Mamma är inte orolig för mig, säger Ramsis Assal. Hon är orolig för att andra ska säga eller göra nåt.

Islam uppmanar dem att visa respekt för sina föräldrar, fast någonstans går den gräns där föräldrarnas auktoritet upphör och religionens tar vid – som det där med skägget eller då mamma ber en handla pizza till middag och någon beställer en capricciosa. De har gått tillbaka till skriften och försöker leva i enlighet med vad Koranen och sunna säger, inte vad deras motsträviga känslor än må säga.

– Eller vad Aftonbladet säger.

– Eller Dagens Nyheter.

– Snorungar, säger de äldre männen i moskén.

- Religionshuliganer, säger Abdulkader Habib, som representerar Sveriges Unga Muslimer.

Nej, han menar inte precis Yens Andersson, Muhammed Khaled, Abdulmalik och Ramsis Assal. Han känner dem inte, har antagligen aldrig träffat dem. Han menar inte att de är våldsverkare; han menar att de glömmer att njuta av religionen i denna deras strävan efter renhet. Han syftar på dessa unga muslimer som byter skepnad över en natt och tycker att den organisation han representerar är alltför tam, för försiktig, för långsam i vändningarna.

- Men så fort man blandar sig med människor måste man kompromissa.

- Kompromissa?

Abdulkader Habib nämner dessa vardagens krav som kan kräva en viss flexibilitet i fråga om bönen. Han berättar om värdfamiljen som sett till att inte servera griskött och inte alkohol, men missat detta med att kycklingen ska slaktas enligt *halal*, alltså med halsen vänd mot Mecka och tömd på allt blod, och vad kan han göra annat än att låta sig omfamnas av denna gästfrihet och tacka ja.

Abdulkader Habib försöker leva ett liv mellan *haram* och *halal*, mellan förbud och tillstånd, men för det krävs att man vet var gränserna går. Det krävs kunskap om islam, krävs att man själv kan orientera sig bland urkunder och skrifter, bland skriftlärda och förståsigpåare. Även imamen kan ha fel.

Bland de äldre männen i moskén är detta ingenting konstigt. Hela livet har för dem varit en balansgång mellan *haram* och *halal*, mellan religionens plikter och tillvarons krav; de har dragit försorg om de sina, tagit sig över kontinenter för att försöka finna en dräglig existens, riskerat sitt liv för att andra ska få leva - och sen ska de få höra att de inte lever enligt islam för att de tycker om att ta sig ett bloss, för att de är så mycket snyggare utan skägg, för att de klär sig som folk gör mest. Man kan bli rasande för mindre. Bortskämda är vad de är. Bortskämda som barn blir i det här landet.

Fast frustration känner de, dessa män som sitter med korslagda ben på golvet i rummet intill moskén på tredje våningen i Tensta centrum, en stund mellan eftermiddagsbönen och kvällsbönen. De känner samma sorts frustration som deras söner och döttrar gör. Det handlar om detta att inte hitta ett arbete trots kvalifikationer. Det handlar om dessa stadsdelar som tappat mark och kanske fotfästet i välfärdsracet. Inte minst handlar det om bombattackerna mot Afghanistan och Irak.

Stängda dörrar. Segregering. Krig mot islam.

Vi mot dem.

- Folk blandar ihop islam med terrorister. Du måste alltid försvara dig. Du måste alltid förklara att du är mot terrorismen - fast du inte skulle behöva det. Varför ska jag behöva göra det?

Det säger en av dessa söner vid ett köksbord på Mellingebacken i Tensta. Nej, han vill inte ha sitt namn i tryck. Mamma, som står bredvid, håller med om det. Vem vet? Han har nyss tagit studenten och söker ett jobb. Vem vill anställa en uppkäftig invandrare? En muslim som blir förbannad när han känner sig trängd?

- Det är islam mot resten, säger han. Det är i alla fall så det känns.

Yens Andersson, Muhammed Khaled, Abdulmalik och Ramsis Assal säger ungefär samma sak. De säger sig ha känt en allt fientligare inställning till islam, också rädsla - framför allt bland äldre svenskar - men till skillnad från sina kamrater ser de sig som ambassadörer för sin religion.

- Varje muslim är en ambassadör för islam, säger Abdulmalik.

Frågan är vem de ska kunna påverka, för här i Husby, Hallonbergen och Tensta har de varit med om en genomgripande förändring under sin korta livstid. De är alla svenska medborgare, de gillar att bada och spela fotboll och grilla. De har vuxit upp som svenskar - jodå, även ätit griskött, svurit, tittat på tjejer - de har gått i svenska skolor med svenska lärare, haft svenska kompisar och varit i svenska hem, men den tiden är nu förbi. Svenskarna har dragit.

- Dom försvann, säger Ramsis Assal och skrattar. Till slut var det ingen kvar.

Terrorismen?

Terrorismen är inget problem för dem. Terrorister går inte klädda som de går klädda.

- Sjukt, säger Abdulmalik om det som hände i London och så mycket mer tycker han inte att han behöver säga.

- Dom var hjärntvättade, säger Ramsis Assal.

- Det visar på en stor brist i kunskap om Koranen och sunna, säger Yens Andersson.

Och vet man inte vad som står där kan man bli lurad till vad som helst.

Endast Allah kan ta och ge liv. Endast i *jihad* kan den enskilde ta sig den rätten, i försvar av islam, men en fråga som ändå måste ställas är när *jihad*, detta heliga krig, kan sägas pågå. Pågår det kanske hela tiden? Pågår det alldeles särskilt just nu, med udden riktad mot USA, Storbritannien och deras anhang? Är det vi mot dem? Det är i alla fall vad Usama bin Ladin påstår.

Yens Andersson, Muhammed Khaled, Abdulmalik och Ramsis Assal säger: Nej, nej, nej! Det är inte vad deras läromästare säger.

De säger också – vilket också de äldre i moskén säger, Abdulkader Habib i Sveriges Unga Muslimer, den unge mannen vid köksbordet på Mellingebacken – att terroråd i Sverige känns som en fullständigt främmande tanke. Det säger de. Det säger Visst finns det sådana som pratar – säger Yens Andersson och hans vänner – sådana som låter som om de snart ska göra både det ena och det andra – Vänta ni bara! – men fem år senare sitter de kvar på sin bänk, kvar inne på Shellmacken med en kaffe och en bulle och bara munnen rör sig.

Sverige är inte England.

– Sverige är egentligen ett bra land, säger Abdulmalik.

Även den pakistanier som är född och uppvuxen i Leeds lever instängd i ett slags Pakistan; avskuren från *pints* och fotboll och *A jolly good day*, innesluten i en doft av curry. Cricket är den pakistanska nationalsporten.

Sverige funkar inte riktigt på det viset.

Anders Sundelin

Dagens Nyheter 24/7 2005

FOTNOT. Reportaget finns i en något annorlunda tappning i min bok *Världens bästa land*.

Ramsis Assal heter numera Moosa Assal och är imam och fritidsledare i Tensta. Han finns med i mitt reportage "Brottstycken ur verkligheten". Han har ingen kontakt med de andra i det här reportaget.